

CCNN

Unidade 7

Ficha 1

1. Un ecosistema é o conxunto de seres vivos que habitan nun lugar, onde se relacionan entre eles, e o medio físico en que viven.

Primeiro debuxo: o ecosistema.

Segundo debuxo: os seres vivos.

Terceiro debuxo: o medio físico.

2. Seres vivos do ecosistema: voitre, cegoña, porcos, sapo, xoaniña, serpe, aciñeiras, arbustos, papoulas e herbas.

Medio físico do ecosistema: montañas, rochas, terra, auga e aire.

3.

• Flora: aciñeira e romeu.

• Fauna: coello, linxe, aguia, bolboreta, rato e lagarto.

• Unha poboación é o conxunto de seres vivos da mesma especie presentes nun ecosistema.

R. G. Forman unha poboación os coellos, as bolboretas e os romeus.

4. A: medio terrestre.

B: medio acuático.

A – cacto de candeeiro – acumula auga no talo.

A – serpe de cascabel – vive en tobos durante o día e caza de noite.

B – alga vermella coralina – ten vexigas cheas de aire para subir á superficie.

B – sardiña – ten aletas para desprazarse con facilidade.

Unidade 8

Ficha 1

1. • Mediante **unha rede trófica**, como se mostra na imaxe A.

• Mediante **unha cadea trófica**, como se mostra na imaxe B.

• Produtores (P): trevo e aciñeira.

• Consumidores (C): saltón, xabaril, martuxa, ouriolo, lobo e falcón.

• Aciñeira → **xabaril** → **lobo**.

Trevo → **saltón** → ouriolo → **falcón**.

Trevo → saltón → **martuxa** → lobo.

Ficha 2

1. **Mutualismo.** É o tipo de relación que se establece entre dous organismos na que ambos os dous saen beneficiados. É o caso das abellas e as flores e das formigas e os pulgóns.

Parasitismo. É o tipo de relación que se establece entre dous organismos en que un sae beneficiado e o outro prexudicado. É o caso do visgo e o piñeiro e do escaravello vermello e as plantas da horta.

Comensalismo. É o tipo de relación que se establece entre dous organismos no que un non sae nin beneficiado nin prexudicado e o outro beneficiado. É o caso do escaravello picudo e a arañiña microscópica.

2. É un exemplo de mutualismo. As abellas aliméntanse do néctar e do pole das flores, que transportan pegado no seu corpo ata outros lugares, o que favorece a polinización destas plantas.

CCSS

Ficha 16

1. R. G. Colorearán de laranxa toda a península ibérica, salvo Portugal e Andorra; de azul as illas Canarias; de vermello as Cidades Autónomas de Ceuta e Melilla, e de verde as illas Baleares.

2. R. G. Os alumnos deben situar: mar Cantábrico, Francia e Andorra, no norte; océano Atlántico e Portugal, no oeste; mar Mediterráneo, no leste, e mar Mediterráneo, Marrocos e océano Atlántico, no sur.

Ficha 17

1. España é un país democrático porque todos os cidadáns teñen dereito a participar na vida política e elixir os seus representantes.

2. R. G. Deberán unir o primeiro debuxo, que representa a un xuíz, coa expresión «España é un Estado de dereito».

O segundo, que representa a un enfermo e a un doutor nun hospital, coa expresión «España é un Estado social».

O terceiro, que representa unhas eleccións, coa expresión «España é un Estado democrático».

3. Institucións de España. Xefe do Estado: o rei.

Cortes Xerais: deputados e senadores.

Goberno: presidente e ministros.

Tribunal Constitucional: especialistas en dereito, xuíces, fiscais, profesores...

Tribunais de xustiza: xuíces e maxistrados.

Ficha 18

1. R. G. Deberán colorear os seguintes países: Alemaña, Francia, Italia, Países Baixos, Bélxica, Luxemburgo, Reino Unido, Irlanda, Dinamarca, Grecia, Portugal, España, Austria, Suecia, Finlandia, Hungría, Polonia, Eslovaquia, Eslovenia, Letonia, Estonia, Lituania, República Checa, Malta, Chipre, Romanía, Bulgaria e Croacia.

O seis países fundadores foron: Alemaña, Francia, Italia, Bélxica, Países Baixos e Luxemburgo.

2. Ter un mercado único quere dicir que os produtos dos países da UE poden venderse no resto de países da Unión sen ter que pagar impostos nas aduanas.

Ficha 19

1. Comisión Europea: comisarios. Encárgase de dirixir a administración, elaborar os orzamentos e propor novas leis.

Parlamento Europeo: eurodeputados. Encárgase de aprobar as leis propostas pola Comisión Europea e os orzamentos e de aceptar o nomeamento do presidente da Comisión.

Consello da Unión Europea: ministros dos Estados membros. Encárgase de aprobar as leis da Unión Europea xunto co Parlamento Europeo.

2. O Tribunal de Xustiza está formado polos ministros de xustiza dos países membros. Falso.

A función do Tribunal de Contas é controlar o uso correcto dos fondos da UE. Verdadeiro. A sede do Tribunal de Xustiza está en Luxemburgo e a do Tribunal de Contas en Copenhague. Falso.

O euro é a moeda oficial de 19 países, entre eles España. Verdadeiro.

As oracións correctas son: O Tribunal de Xustiza está formado por un xuíz de cada un dos países membros. As sedes do Tribunal de Xustiza e do Tribunal de Contas están en Luxemburgo.

LINGUA GALEGA

PÁX.149

1- NOMEAN PERSOAS ► monitor, camareiro, dependente, socorrista. NOMEAN OBXECTOS ► colchón, trampolín, randeira, tobogán.

2- Salvavidas ► socorrista. Bandexa ► camareiro. Billete ► dependente. Chifre ► monitor.

3- • Paula mergullouse para coller o aro do fondo da piscina.

• Guillerme foi á piscina de auga termal para relaxarse.

• Artur e Sabela queren lanzarse desde o trampolín máis alto.

• Encántalle escorregar co colchón inchable polo tobogán abaixo.

4- Portavoz ► portar + voz. Pasatempos ► p asar + tempos. Crebacabezas ► crebar + cabezas. Abrecartas ► abrir + cartas. Gardamontes ► gardar + montes. Altofalantes ► alto + falantes.

PÁX. 151

1- • Tempos de pasado: fuches, dixeron, inauguraron, quedamos, convidaron, puidemos. • Tempos de presente: organizan, apuntas. • Tempos de futuro: iremos, haberá. Vas ao novo centro cultural da vila? Segundo din, alí organizan moitas actividades. Inaugúranos o sábado. Lucía e mais eu quedamos para ir, pero ao final convidánnos a un aniversario e non podemos. Seguramente iremos o próximo venres. Apúntaste? Seguro que haberá algún acto interesante.

2- A escena C representa o momento en que se fala, porque a oración que se refire a ela ten o verbo en presente de indicativo (*fai*). Outra pista é que se utiliza o adverbio *hoxe* (*Hoxe pola mañá fai*). A e B, en cambio, pertencen ao pasado (*foi, viu*) e D, ao futuro (*irá*).

3- 1. O carteiro entregoulle a carta a Ana. / Xoán e Iria quérense. 2. Oxalá me convide á festa. 3. Quizais Lois non veña á excursión. / Se o soubese, diríacho. 4. Non poñas o volumen da tele tan alto! / Fai esta actividade. / Pechade a porta!

4- MODO INDICATIVO ► entregou, quérense, diría. MODO SUBXUNTIVO ► convide, poñas, veña, soubese. MODO IMPERATIVO ► fai, pechade. Resumo. As formas verbais sitúan a acción no presente, no pasado ou no futuro, con relación ao momento en que se fala. O modo verbal informa sobre a actitude do falante con respecto ao que expresa. Hai tres modos verbais: indicativo, subxuntivo e imperativo.

PÁX.152-153

- 1- • A señora María, a veciña do terceiro C, é moi simpática.
• No polideportivo podes practicar fútbol, baloncesto, tenis e natación.
• O tío de Martiño sabe tocar a frauta, o piano, as maracas e o acordeón.
• Mamá, a que hora imos á biblioteca?
- 2- • Faise unha aclaración no medio dunha oración
• Sepáranse os elementos dunha enumeración.
• Sepáranse os elementos dunha enumeración.
• Sepárase o nome da persoa a quen nos diriximos, dentro dunha oración.
- 6- 1. O meu curmán Paio e o señor Castro, o director do colexio, eran amigos de pequenos. 2. Meus tíos regaláronlle a Marta, a miña curmá, unha viaxe a Valencia este verán. 3. Merquei catro pezas de roupa, tres xerseis e unha camisa, por só trinta euros. 4. Xoán, un nome de persoa frecuente, é unha palabra de orixe hebrea. 5. A maioría dos réptiles, cóbregas, lagartos e tartarugas, nacen de ovos. 6. Onte María e mais eu vimos *Choqueiros*, unha película moi divertida, no cine do barrio.
- 7- • Na oración A só tiñan máis de cen anos os que foron mercados a bo prezo. E na oración B, todos os obxectos tiñan máis de cen anos; este cambio de significado conséguese coa aclaración entre comas.
- 8- DITADO (Autocorríxete)

PÁX.156

- 1- As palabras compostas son as que se formaron a partir da unión de dous ou máis termos. As palabras simples son as que non se compoñen doutras palabras.
• Escríbese coma (,) nos seguintes casos:
– para separar os elementos dunha enumeración;
– para facer unha aclaración no medio dunha oración;
– para separar, nunha oración, o nome da persoa a quen nos diriximos.
- 2- Formas verbais. Tempo: pasado (*andou*); presente (*anda*) futuro (*andar*). Modo: indicativo (*andades*); subxuntivo (*andase*); imperativo (*andade*).
- 3- 1. Úsase para sacarles os tapóns ás botellas. ▶ sacarrollas.
2. Úsase no mantemento dos xardíns. ▶ cortacésped.
3. Úsase para botar líquidos gota a gota. ▶ contagotas.
4. Úsase para apoiarse ao subir e baixar escaleiras. ▶ pasamáns.
- 4- • En pasado ▶ custaban.
• En presente ▶ valen.
• En futuro ▶ divertirás.
• En indicativo estás.
• En subxuntivo ▶ fosen.
• En imperativo ▶ ven.
- 5- • Para facer unha aclaración no medio da oración.
• Para separar os elementos dunha enumeración.

LENGUA CASTELLANA

PÁG. 148-149

2. Ser-pien-te, e-le-fan-te, ar-di-lla. Ser-piente, serpien-te; ele-fante, elefan-te; ar-dilla, ardi-lla.
4. Aba-nico, abani-co. Toa-llas. Som-brero, sombre-ro.
5. Ac-tuar, ac-ción, co-rrec-to, co-rrec-ción, fic-ti-cio, ficción, di-rec-to, di-rec-ción.
7. He-rradura, hi-lo.
8. Carta, colmena, octavo.
9. R. M.: Picadura. Ventanilla. Ahora.
10. Desde hace semanas, no cesa de llover en la zona de la costa. Por fortuna, se trata de una lluvia tenue que mantiene fresco el ambiente y no molesta a nadie porque su leve intensidad hace innecesario el uso de paraguas. Los meteorólogos están investigando, no obstante, tan extraño fenómeno.
11. Mono: mo-no. Coatí: coa-tí. Oso hormiguero: oso hor-miguero, oso hormi-guero, oso hormigue-ro. Tapir: ta-pir. Iguana: igua-na. Nandú: ñan-dú. Piojo: pio-jo.
13. R. M.: Diri-gió, Ayuntamien-to, con-fianza, peque-ño, tarea. So-ciedad, continua-mente, tra-vés, diferen-cias, nuestros, segu-ramente, conoce-rán.

PÁG.153

1. Hace muchísimos años. A los indios americanos. El gran jefe indio y el rey Serpiente.
2. Es una leyenda popular.
3. Un cascabel y veneno.
4. Que no podían dormir ni descansar porque el sol siempre brillaba y nunca había oscuridad. Pedir al rey Serpiente un poco de oscuridad. El rey Serpiente accedió a dar oscuridad a los hombres a cambio de dos cosas: un cascabel y veneno.
5. El origen de la noche, por qué hay serpientes venenosas, por qué algunas serpientes emiten un sonido de cascabel al moverse.

PÁG.154

- 1- Corregir el resumen con el contenido de la unidad.
- 2- Imposible, subacuático, rehacer, desmotivar, anteponer.
- 3- Personal
- 4- R. M.: Primera conjugación: cantar, saltar, cocinar, hablar, estorbar, pensar, bailar, nadar, robar, protestar. Segunda conjugación: leer, tener, beber, ser, prever, meter, poner, coger, recoger, tejer. Tercera conjugación: vivir, reír, escribir, subir, sentir, abrir, cubrir, rugir, fluir, mugir.
- 5- Contempl-, cerr-, insist-, proteg-, descubr-, cos-.
- 6- Personal.
- 7- Imán, amor. Porque queda aislada la vocal inicial.
- 8- Hucha, habitación, llama.

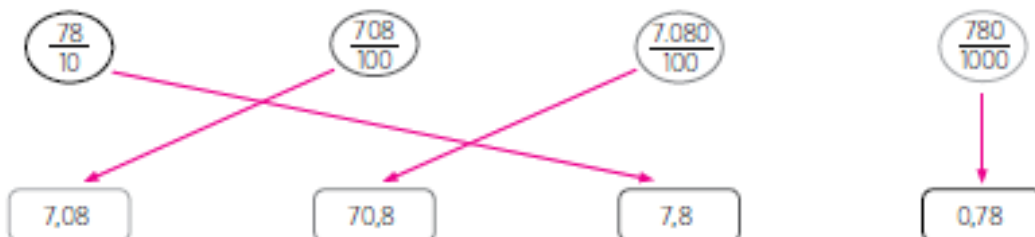
MATEMÁTICAS

UNIDAD 5 REFUERZO

5

Nombre: Fecha: Curso:

- 1 Empareja cada fracción decimal con el número decimal que le corresponde.

- 2 Escribe cómo se lee cada uno de estos números. Respuesta modelo:

3,9 ▶ tres coma nueve
 46,85 ▶ cuarenta y seis coma ochenta y cinco
 320,002 ▶ trescientas veinte unidades dos milésimas
 0,05 ▶ cinco centésimas
 1,05 ▶ una unidad y cinco centésimas

- 3 ¿Qué valor expresa la cifra 2 en cada uno de estos números?

<u>5</u> 26,789	20	<u>5</u> ,02	0,02
<u>1</u> 2,433	2	<u>2</u> 03,563	200
<u>3</u> 7,052	0,002	<u>3</u> ,275	0,2

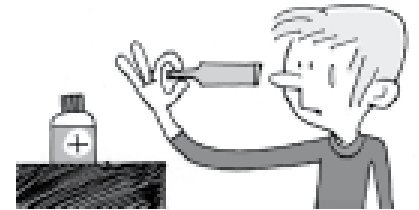
• Rodea la parte entera y subraya la parte decimal de los números anteriores.

- 4 Escribe con cifras estas cantidades y ordénalas de menor a mayor.

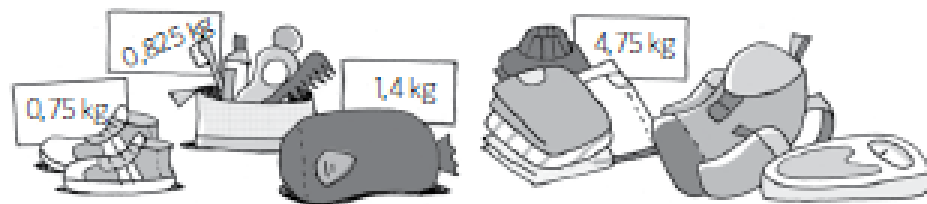
• 1 unidad y 35 milésimas ▶ 1,035 • 1 coma 4 ▶ 1,4 • 35 centésimas ▶ 0,35 • 12 décimas ▶ 1,2 • 3 centésimas ▶ 0,03	$0,03 < 0,35 < 1,035 < 1,2 < 1,4$

- 6 Raúl se tomó la temperatura y tenía menos de $39\text{ }^{\circ}\text{C}$ y más de $38,8\text{ }^{\circ}\text{C}$. Si en su termómetro solo se ven las décimas, ¿qué temperatura marcaba?

Marcaba $38,9\text{ }^{\circ}\text{C}$.

- 6 Observa qué ha colocado Raquel en su mochila para ir de excursión. Redondea la masa de cada elemento del equipaje a las unidades y calcula cuánto pesará, aproximadamente, su mochila.

$1 + 1 + 1 + 5 = 8$. Pesará, aproximadamente, 8 kg .

- 7 Inés ha visto en una tienda una camiseta por $9,40\text{ €}$ y Pedro ha visto la misma camiseta en otra tienda por $9,07\text{ €}$. ¿Quién de los dos ha visto la camiseta con el precio más caro?

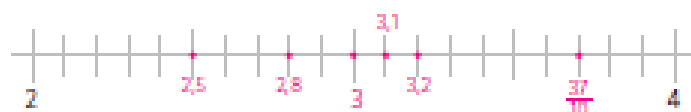
Inés ha visto la camiseta más cara.

- 8 ¿Qué balón es más barato?

El balón más barato es el que cuesta $12,02\text{ €}$.

- 9 Sitúa en la recta numérica estos números.

1 Coloca y resuelve estas sumas y restas.

$125,08 + 455,236$

$$\begin{array}{r} 125,080 \\ + 455,236 \\ \hline 580,316 \end{array}$$

$1589,47 + 4.879,9$

$$\begin{array}{r} 1589,47 \\ + 4879,90 \\ \hline 6469,37 \end{array}$$

$458,32 - 150,872$

$$\begin{array}{r} 458,320 \\ - 150,872 \\ \hline 307,448 \end{array}$$

$400,56 - 356,65$

$$\begin{array}{r} 400,56 \\ - 356,65 \\ \hline 043,91 \end{array}$$

2 Resuelve estas multiplicaciones.

$$\begin{array}{r} 318,12 \\ \times \quad 47 \\ \hline 222684 \\ 127248 \\ \hline 14951,64 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 2358 \\ \times \quad 0,23 \\ \hline 7074 \\ 4716 \\ \hline 542,34 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 259,06 \\ \times \quad 125 \\ \hline 129530 \\ 51812 \\ 25906 \\ \hline 32382,50 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 1589 \\ \times \quad 8,69 \\ \hline 14301 \\ 9534 \\ 12712 \\ \hline 13808,41 \end{array}$$

- Comprueba con la calculadora que las has resuelto correctamente.

3 ¿Cuántos kilos de azúcar habrá en 8 azucareros como este?

$0,125 \times 8 = 1$ Hay 1 kg de azúcar.

4 Completa la tabla y resuelve las divisiones.

dividendo	divisor	división	división equivalente	cociente
37,2	1,6	37,2 : 1,6	372 : 16	23,25
485,01	1,7	485,01 : 1,7	48501 : 170	285,3
336,8	8,42	336,8 : 8,42	33680 : 842	40
279,5	3,25	279,5 : 3,25	27950 : 325	86

5 Resuelve estas divisiones hasta que el cociente sea 0.

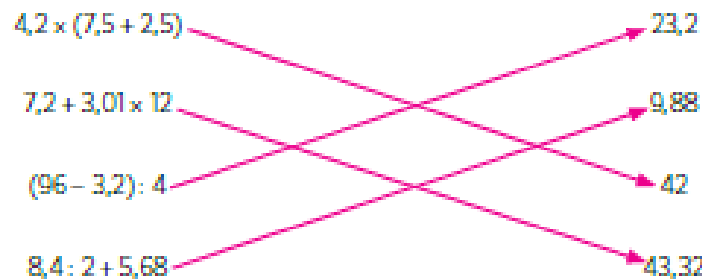
$$\begin{array}{r} 125 \overline{)4} \\ 05 \\ 10 \\ 20 \\ 00 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 4545 \overline{)18} \\ 094 \\ 045 \\ 090 \\ 00 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 4199 \overline{)65} \\ 299 \\ 390 \\ 00 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 19998 \overline{)33} \\ 0198 \\ 000 \end{array}$$

6 Relaciona cada expresión con su resultado.

7 Calcula y completa.

$125,01 \times 100 = 12.501$

$458,5 : 100 = 4,585$

$25,52 \times 1.000 = 25.520$

$48 : 1.000 = 0,048$

$89,567 \times 10 = 895,67$

$25,47 : 10 = 2,547$

$12,789 \times 100 = 1.278,9$

$0,5 : 100 = 0,005$

8 Celia tiene 3 bobinas de hilo blanco de 12,5 m y 7 bobinas de hilo negro de 25,7 m. ¿Cuántos metros de hilo tiene en total?

$12,5 \times 3 + 25,7 \times 7 = 217,4. \text{ Tiene } 217,4 \text{ m de hilo.}$

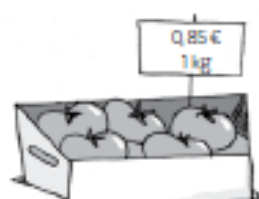
Nombre: Fecha: Curso:

- 9 Rosa ha recorrido 95,7 metros en 100 zancadas. ¿Cuánto mide cada zancada?

$95,7 : 100 = 0,957$. Cada zancada mide 0,957 m.

- 10 Calcula el precio de 1 kilo de patatas y el de 6 kilos de tomates.

$6,25 : 5 = 1,25$. Un kilo de patatas cuesta 1,25 €.
 $0,85 \times 6 = 5,1$. Seis kilos de tomates cuestan 5,10 €.

- 11 Cristina ha comprado un coche que cuesta 22.458,55 € y ha pagado 3.500,23 € de entrada. Si el resto lo paga en plazos mensuales iguales durante dos años, ¿cuánto pagará cada mes?

$22.458,55 - 3.500,23 = 18.958,32$

$18.958,32 : 24 = 789,93$

Pagará 789,93 € cada mes.

- 12 ¿Qué oferta crees que es mejor? Razona tu respuesta.

$26,40 : 3 = 8,8$

$43,50 : 5 = 8,7$

La segunda oferta, porque cada par de guantes es más barato.

Nombre: Fecha: Curso:

- 5 Completa estas igualdades.

$$72 \text{ km} = 7.200 \text{ dam}$$

$$745 \text{ cm} = 7.450 \text{ mm}$$

$$8 \text{ da}\ell = 80 \ell$$

$$60 \ell = 6.000 \text{ c}\ell$$

$$648 \text{ g} = 6.480 \text{ dg}$$

$$405 \text{ hg} = 40.500 \text{ g}$$

- 6 Transforma estas medidas en la unidad que se indica.

$$93 \text{ m} = 9,3 \text{ dam}$$

$$147 \text{ m} = 0,147 \text{ km}$$

$$671 \text{ m}\ell = 6,71 \text{ d}\ell$$

$$350 \text{ da}\ell = 35 \text{ h}\ell$$

$$1.002 \text{ cg} = 100,2 \text{ dg}$$

$$578 \text{ hg} = 57,8 \text{ kg}$$

- 7 Resuelve estas operaciones.

expresión compleja	expresión incompleja
7 m 5 cm 7 mm	70,57 dm
1 hg 26 g 4 dg	12,64 dag
5 kg 758 cg	5.007,58 g

- 8 Un carril para bicicletas medía 23,5 kilómetros, pero se han asfaltado 7 hectómetros más. ¿Cuántos kilómetros mide ahora el carril?

$$7 \text{ hm} = 0,7 \text{ km}$$

$$23,5 + 0,7 = 24,2 \text{ km}$$

- 9 Fíjate en la capacidad de tres piscinas e indica cuál tiene mayor capacidad. ¿Cómo lo has averiguado?

Piscina A: 589,5 daℓ

Piscina B: 5 kℓ 9 hℓ

Piscina C: 50 hℓ 9 daℓ

$$5 \text{ k}\ell \text{ 9 h}\ell = 590 \text{ da}\ell$$

$$50 \text{ h}\ell \text{ 9 da}\ell = 509 \text{ da}\ell$$

$590 > 589,5 > 509$. Tiene mayor capacidad la piscina A.

1 Indica si son verdaderas o falsas las siguientes igualdades.

- Una semana tiene 7 días. ▶ **V**...
- Una quincena equivale a 25 días. ▶ **F**...
- Tres meses forman un semestre. ▶ **F**...
- Un siglo son 1.000 años. ▶ **F**...
- Una década son 10 años. ▶ **V**...
- Un lustro equivale a 15 meses. ▶ **F**...

2 Transforma las siguientes expresiones en segundos.

1 h 25 min 15 s ▶ **5.115 s**...
 5 h 58 min 43 s ▶ **21.523 s**...
 6 h 25 s ▶ **21.625 s**...

3 Calcula y completa las igualdades.

- $12.312 \text{ s} = \mathbf{3 \text{ h } 25 \text{ min } 12 \text{ s}}$...
- $7.229 \text{ s} = \mathbf{2 \text{ h } 0 \text{ min } 29 \text{ s}}$...
- $14.639 \text{ s} = \mathbf{4 \text{ h } 3 \text{ min } 59 \text{ s}}$...
- $8.940 \text{ s} = \mathbf{2 \text{ h } 29 \text{ min } 0 \text{ s}}$...

4 ¿Qué atleta ha entrenado más tiempo? Rodéalo. Explica cómo lo has averiguado.

$6.317 \text{ s} = 1 \text{ h } 45 \text{ min } 17 \text{ s}$; $106 \text{ min} = 1 \text{ h } 46 \text{ min}$

5 Resuelve estas operaciones.

	h	min	s
	8	12	17
+	1	24	54
	9	37	11

	h	min	s
	7	29	44
+		53	29
	8	23	13

	h	min	s
		31	9
+	7	46	48
	8	17	57

	h	min	s
	8	12	23
-	7	13	56
	0	58	27

	h	min	s
	12		40
-	5	33	37
	6	27	3

	h	min	s
	9	15	
-	2	15	49
	6	59	11